

Villa Windlust bedreigd

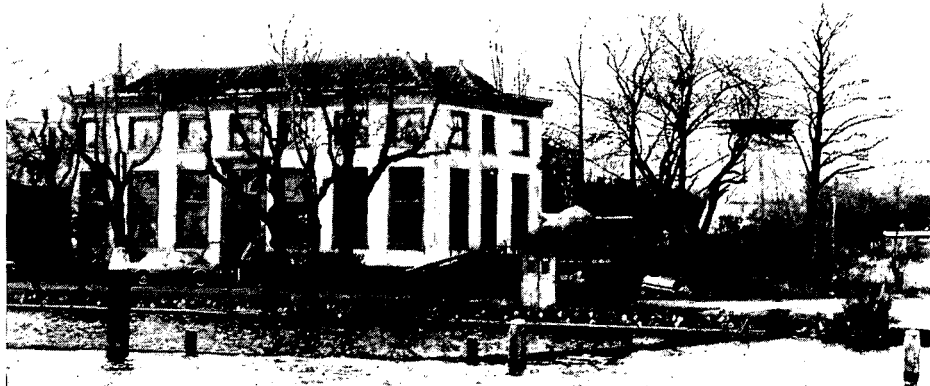
**De Hoop en de Salamander
staan achter elkander,
het Hert zo U ziet,
staat aan d'andre kant van de Vliet.**

Aldus luidde een oud rijmpje in het dorp Veur, in 1938 met Stompwijk opgegaan in het huidige Leidschendam, waarin de drie industrie-molens, staande aan de Leidse kant van de sluisen, bezongen werden. De Hoop en de Salamander waren houtzaagmolens. De Hoop brandde begin deze eeuw af, het Hert, een korenmolen, werd later afgebroken om plaats te maken voor een moderne graanmalerij. Over bleef dus de Salamander waarover straks nog meer.

De eigenaar van de houtzaagmolens liet op het einde van de achttiende eeuw een groot, eenvoudig vormgegeven maar toch zeer karakteristiek en representatief huis neerzetten. De villa werd zeer toepasselijk Windlust genoemd, de wind immers was de bestaansbasis van de houtzagerij en deze leverde weer het kapitaal op waarmee het huis werd gebouwd. Door ons nog onbekende oorzaken ging het in de houthandel annex zagerij na de oorlog geleidelijk bergafwaarts. De molen, nog kwetsbaarder met zijn vele uitstekende houten onderdelen dan het huis, verviel het snelst. Ook het huis ontquam echter niet aan de (opzettelijke?) verwaarlozing.

Enkele jaren geleden legde de laatste eigenaar van molen en huis het hoofd voorgoed te rusten. De molen, gelegen tussen de Vliet en tuinderijen, kwam in handen van een project-ontwikkelaar, die voor het gebied waarin molen en huis gelegen waren grootse nieuwbouwplannen klaar had liggen. Het huis bleef als opgedeelde woning in handen van de nazaten van de laatste houtzager. Menigeen vreesde het ergste voor de molen, maar als een soort deus ex machina presenteerde de project-ontwikkelaar een plan om de molen te demonteren en na het verwerven van de nodige fondsen dichterbij het water weer op te bouwen. Hij deed daartoe zelf nog eens een flinke duit in het restauratie-zakje. Het lukte allemaal maar net op het nippertje maar de toekomst van

Beide foto's gemaakt door de heer L. v.d. Meule sr.

de molen is nu veilig gesteld. Met de herbouw is begonnen. Wie schetst derhalve de verbazing van ondergetekende, en met hem vele andere cultuur-historisch bewuste Leidschendamers, toen enkele weken geleden in de plaatselijke pers het bericht opdook dat de huidige eigenaar van Windlust, de heer Koerts, zich noodzaak ziet een sloopvergunning voor het huis aan te vragen. Hij wil wel restaureren, het plan is al klaar en door 'Zeist' goedgekeurd, maar heeft geen geld. Geldgebrek mag volgens ons echter nooit een reden zijn een dergelijk in het oog sprin-

gend pand, zo mooi gelegen en dat nog wel in een dermate monument-arme gemeente als Leidschendam maar af te breken.

Wij zijn tevens van mening dat molen en huis onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn. De Salamander zou wel eens de enige bovenkruier-balkenzager, op zich al een zeer zeldzaam molentype, in Nederland kunnen zijn waarvan het bijbehorende molenaarshuis nog volledig intact tot ons gekomen is. Bouwhistorisch betekent afbraak in onze ogen dan ook zoets als amputatie.

De kwestie heeft plaatselijk de gemoeieren en de pennen al behoorlijk in beroering gebracht. Velen zijn het in ieder geval oneens met de burgemeester die betoogt dat Windlust nog slechts rijp is voor de sloop.

Onder die velen is als landelijk vereniging ook Heemschut, van de zijde van onze Bond is intussen een bezwaarschrift tegen het afgeven van een sloopvergunning door de minister ingediend. De auteur van dit artikel probeert plaatselijk belanghebbenden en geïnteresseerden te bewegen tot het indienen van een bezwaarschrift, zodat we over een jaar of twee het volgende rijmpje kunnen declameren:

*Villa Windlust en de Salamander
hoorden eeuwenlang al bij elkander,
van slopen kwam gelukkig niets terecht
dat pleit werd mede door Heemschut
beslecht.*

Tweede Kamer

In haar bezwaarschrift ingediend bij de gemeente Leidschendam wijst Heemschut op de plaatselijke armoede aan monumenten en verder op een raadsbesluit uit 1986

op grond waarvan alle monumenten, die in slechte staat verkeren moeten worden gerestaureerd. In datzelfde besluit staat, dat Windlust als eerste daarvoor in aanmerking komt. Argumenten daarbij zijn, dat dit goed zou aansluiten op de herbouw van molen De Salamander, de restauratieplannen voor Windlust het meest concreet zijn en restauratie hard nodig is omdat het pand in zeer slechte staat verkeert. Heemschut heeft een afschrift van het bezwaarschrift gestuurd naar de vaste Tweede Kamercommissie voor Welzijn en Cultuur.

(Red.)